

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Osaavan työvoiman saatavuuden toimenpidesuunnitelma **TOIMENPIDEKORTIT**

KOHTAANTO

HAASTEET

Rekrytointiongelmien ovat yleistyneet ja laajentuneet uusille toimialoille ja ammatteihin

Työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa toisiaan

Uusia työmahdollisuuksia syntyy kaikille toimialoille elinkeinoelämän elpessä pandemian jäljiltä

Ammatillinen ja alueellinen liikkuvuus on vähäistä

Lapin työikäisen väestön määrä ei tule riittämään työvoimatarpeisiin huomioiden eläköitymiset ja elinkeinoelämän näkymät

Työllistyminen on haasteellista osalle työttömistä työnhakijoista

Työelämän muutos haastaa perinteiset työntekemisen tavat ja muodot

Yritykset ja työnantajat kokevat tarvitsevansa uudenlaista rekrytointiosaamista

Nykyinen sosiaaliturva ei aina kannusta rahallisesti työntekoon

Edunvalvonta-asiat

- Liikkuvuusavustuksen ja työasuntovähennyksen laajentaminen
- Elämisen kustannusten kompensatit väestötappioalueen asukkaille (matkat, polttoaineet, asuminen, syrjäseutuliset)
- Kunnilta lisää "porkkanoita" osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseen, esim. vauvaraha
- Oppisopimuskoulutuksen uudistaminen ja käytön tehostaminen
- Kansainvälisten opiskelijoiden lupakäsittelyjen ja tutkintojen hyväksilukujen sujuvoittaminen
- Opintolainan "kuittaus" töihin tulevalle paluumuuttajalle
- Oleskelulupaprosessien sujuvoittaminen
- Lupamenettelyn kehittäminen (Talent Boost -ohjelma)
- Saatavuusharkinnan ohituskaista aloille, joissa työvoimapulaa
- Kuntien aktivointi kiintiöpakolaisten ottamisessa kuntaan
- Alueellisten työlupalinjausten päivittäminen puolivuositain
- Kaksoiskuntalaisuuden selvittäminen ja pilotointi Lapin alueella (monipaikkaisuus ja etättyö)
- Liikenneyhteyksien sujuvoittaminen, esim. Oulu-Tornio-välille
- Tulevaisuuden työn mahdollisuuksien edistäminen (esim. työttömyysturva)
- Erityisesti sote-alan kielitaitovaatimusten madaltaminen ja työntekijöiden Suomeen tulon edistäminen

Toimenpiteet

Kehitetään uusia keinoja työvoimapotentialin hyödyntämiseen

- Etsitään ratkaisuja mm. moniosaajuuteen, sesonkitöiden yhdistämiseen, vaihtoehtoihin työntekemisen tapoihin osa-/etä-/täsmätyökykyisille sekä ratkaisuja osatyöhaluisille ja työvoiman ulkopuolella oleville
- Pidennetään työuria, huomioidaan paremmin ikääntynyt työvoima ja edistetään eläkeläisten osallistumismahdollisuuksia työelämään
- Kehitetään työkyvyn tunnistamiseen liittyviä palveluja liittyen mm. hyvinvointiohjelmaan ja työkykyohjelmaan
- Parannetaan heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työelämäedellytyksiä
- Laaditaan selvitys työvoiman ulkopuolella olevista lappilaisista ja askelmerkit toimenpiteiden kehittämiseen
- Laaditaan kokonaiskuva osa-aikatyön mahdollisuuksista ja haasteista huomioiden mm. opiskelijat, työvoiman ulkopuolella olevat ja työnhakijat
- Edesautetaan verkostomaisen työn ja toimeksiantotyön tekemisen mahdollisuuksia

Tuetaan polkuja työelämään

- Integroidaan työnhakijoita paremmin työelämään työttömyysjakson jälkeen esim. mentoroinnin, jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen kautta
- Integroidaan valmistuvat nuoret paremmin ja nopeasti työelämään uran alussa mm. työnhakuvalmiuksien kehittämisen, urapolun tukemisen ja työelämäohjauksen kautta
- Kehitetään lappilainen harjoittelumalli (esim. kumppanuussopimusmalli yritysten kanssa), jossa kiinnitetään opiskelijat Lapin työelämään harjoittelun kautta.
- Luodaan työnantajille kannustinmalli nuorten ja ulkomaalaisten työllistämiseen
- Kehitetään TE-palvelujen työnvälitystä, osaamisen kehittämistä ja työhön kuntoutumista sekä palvelujen saavutettavuutta ja yhteen koordinoitua
- Tuetaan työllistymistä työkykyohjelmalla
- Motivoidaan työn tekemiseen ja polkuun osa-/määräaikaisesta työstä kokoaikaiseen/vakituisen työhön

- Luodaan urapolkuja sesonkityön kautta esim. tekemällä sesonkityön suunnitelma yritysten kanssa

Otetaan käyttöön Lapissa asuvien kansainvälisten osaajien potentiaali

- Kehitetään ja hyödynnetään monipuolisesti eri keinoja kuten työkokeilu- ja harjoittelumahdollisuuksia, monialaista tiedottamista ja markkinointia ja Talent Hub -toimintaa
- Hyödynnetään ulkomaalaisen työvoiman kohtaannon edistämässä jo olemassa olevia monitoimija-alustoja (esim. Ohjaamo, Osaamo), joihin varmistetaan riittävä osaaminen maahanmuuttajien palvelemiseen
- Kehitetään maahanmuuttajien työhön ohjaamista (matalan kynnyksen TNO-palvelut, rekrytointi ja valmennuspalvelut)
- Tuetaan työllistymistä työnhakuvalmennuksilla, henkilökohtaisesti tai ryhmän avulla omakielisesti
- Lisätään maahanmuuttajien yrittäjyyttä lisäämällä tietoa (kevyt)yrittäjänä toimimisesta, toteuttamalla selko/monikielisiä yrittäjyyskoulutuksia ja -infoja sekä oma/selkokielistä ohjausta
- Madalletaan kielitaitovaatimuksia joillain aloilla ja alojen koulutuksessa (täsmäkielitaito)
- Luodaan kannustinmalli ulkomaalaisen työvoiman vastaanottoon
- Toteutetaan 2022 valmistuvaa Lapin maahanmuuttostrategiaa

Vahvistetaan työnantajien valmiuksia monimuotoiseen työelämään

- Kehitetään liiketoimintaa, henkilöstösuunnittelua ja osaamisen hankintaa
- Kehitetään ja pilotoidaan palveluja ja välineitä valmentaa työnantajia, esimiehiä ja työyhteisöjä monimuotoiseen rekrytointiin ja työyhteisöön (ikäntyvät, maahanmuuttajat, osatyökykyiset ym.)
- Viestitään aktiivisesti kansainvälisten osaajien merkityksestä työnantajille ja kannustetaan työnantaja palkkaamaan kv-osaajia
- Integroidaan maahanmuuttajataustaiset osaajat paremmin osaksi työyhteisöä, lisätään työelämän monimuotoisuutta esim. työyhteisökoulutuksin
- Edesautetaan hybridityön mahdollisuuksia

Luodaan ratkaisuja kansainvälisen työvoiman rekrytointiin

- Luodaan yritysten kanssa kansainvälisen rekrytoinnin alueellinen toimintasuunnitelma
- Edistetään työnantajien osaamista rekrytoida maahanmuuttajia ja kv-osaajia
- Kehitetään yrityskohtaisia rekrytointitoimenpiteitä maahanmuuttajien rekrytointiin yritysten tarpeista lähtien ja sisältäen tarvittavan tuen ja koulutuksen
- Kehitetään täsmärekrytointeja asettautumispalvelut huomioiden
- Edistetään työnantajien tahtotilaa ja ennakkoluulotonta asennetta ulkomaalaisten palkkaamisesta ja tunnistettujen huolien ylittämistä esim. viestimällä onnistumisista ja uratarinoista.
- Kehitetään lähtömaakoulutusta
- Toteutetaan valtakunnallista Talent Boost-tiekarttatyötä Lapin tiekarttana
- Luodaan Lapille oma alueellinen monitoimija-alusta ulkomaalaisen työvoiman kohtaantoon

Tuetaan työnantajien rekrytointiprosesseja

- Kehitetään työnantajien osaamista osatyökykyisen rekrytoinnissa ja kohtaamisessa
- Lisätään eri rekrytointipalvelujen tunnettuutta (esim. RekryKoulutus)
- Madalletaan työpaikkailmoitusten vaatimusta Lapin toimijoiden ja alueen tuntemuksesta
- Aktivoidaan yrityksiä ja työnantajia anonyymien rekrytoinnin käyttöönottoon

Kehitetään yritysyritystyötä työvoiman saatavuuden edistämiseksi

- Tuetaan yritysten keskinäistä verkostoitumista
- Kehitetään työnantajien, yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä kumppanuussopimuksin ja edistetään harjoittelupaikkojen syntyä
- Kehitetään eri elinkeinojen ja toimialojen yhteistyötä työllistymismahdollisuuksien luomisessa erityisesti sesonkialoilla (työvoiman sujuva liikkuvuus, sesonkityön yhdistäminen). Selvitetään sesonkitöiden yhdistämisen potentiaalia myös työntekijän näkökulmasta
- Kehitetään yhteistyökäytänteitä yksityisen työnvälityksen kanssa (työnvälitys, osaamisen tunnistaminen, valmennukset ym.)
- Luodaan lappilainen toimintamalli yhteistyöllistämiseen ja "osaajapooleihin"

Toteutetaan erityistoimenpiteitä toimialoilla, joilla on kohtaantohaasteita

- Kehitetään ja hyödynnetään erilaisia mätsäys-/kohtaantotapoja esim. Työmarkkinatori, työnantajien/työntekijöiden ennakkokäsitysten muuttaminen, TYPO-koulutukset
- Luodaan ja edelleen kehitetään kohtaamisen paikkoja kansainvälisille osaajille ja työnantajille

Edistetään työvoiman liikkuvuutta

- Edistetään yhteistyötä osaajien liikkumisessa rajojen yli esim. Pohjoismaiden välillä
- Kehitetään Lapin sisäistä ja alueiden välistä muuttoliikettä ja työvoiman liikkuvuutta

Hankitaan osaajia muualta Suomesta

- Toteutetaan uusia ketteriä pilotteja osaajien löytämiseksi
- Tehdään yhteistyötä muiden alueiden oppilaitosten kanssa niillä aloilla, joihin ei ole Lapissa koulutusta

Kehitetään alueellista ennakointityötä ja työvoimatarpeiden ennakointia

- Kehitetään ennakointitoimintaa ja työvoimatarpeiden ennakointia
- Kehitetään toimialaklusteritoimintaa eri toimialojen kohtaannon näkökulmasta/ asiantuntijaryhmänä

Kehitetään työllisyystoimijoiden yhteistyötä

- Perustetaan Lappiin pysyvä julkisen ja yksityisen työnvälityksen yhteistyöryhmä, jonka toiminnassa pureudutaan konkreettisesti osaavan työvoiman saannin ratkaisemiseen eri keinoin: puolison työllistymismahdollisuudet, erityisryhmien työllistäminen, etätyöratkaisut, kv-rekrytointi, relokaatiopalvelut, työvoimatarpeiden ennakointi, tuki rekrytointiin ja henkilöstöratkaisuihin, koulutusten yhteen kokoaminen, koulutukset, valmennukset, osaamiskartoitukset, työpaikkojen markkinointi ym.
- Lisätään toimijoiden välistä tiedonvaihtoa
- Koordinoidaan osaavan työvoiman saatavuuteen liittyviä hankkeita ja seurataan toimenpiteiden vaikuttavuutta esim. tilastollisilla mittareilla
- Hyödynnetään yksityisten koulutus- ja valmennusyritysten työllisyyspalveluja
- Edistetään veto- ja pitovoimahankkeiden yhteistyötä ja tunnettuutta

Edistetään yrittäjyyttä kohtaannon tarpeisiin

- Edistetään kevytyrittäjyyttä ja yrittäjyyden eri muotoja
- Tuetaan sukupolvenvaihdoksen kautta yrittäjiksi tulevia

OSAAMINEN

HAASTEET

Koulutuksessa korostuu tutkintopainotteisuus
Osaamisen kehittämisessä on tarvetta nopeisiin ratkaisuihin
Jatkuva oppiminen on välttämättömyys muuttuvassa työelämässä
Osaamisen kehittäminen on osin polarisoitunutta
Työelämän muutos vaatii osaamisen päivittämistä
Osaamiseen kehittämiseen tarvitaan erilaisia osaamisen kehittämisen malleja ja muotoja
Osalla valmistuvista opiskelijoista on haasteita työelämätaidoissa
Erilaisista osaamisen kehittämisen mahdollisuuksista ei tiedetä tarpeeksi ja tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluissa on kehittämisen tarpeita

Edunvalvonta-asiat

- Kannustimia työikäisen väestön jatkuvan oppimisen opintojen suorittamiseen
- Aloituspaiikat vastaamaan väestöennustetta ja alueen osajatarvetta
- Varmistetaan riittävät aloituspaikkamäärät
- Kehitetään alueella tarjottavia englanninkielisiä opiskelumahdollisuuksia
- Englanninkieliset tutkintokoulutukset 2. asteelle / englannin- ja ruotsinkielistä koulutusta 2. asteelle
- Vaikutetaan kielitasovaatimukseen, lupamenettelyihin ja tutkintojen hyväksilukuun
- Selvitetään julkisen alan osajavaihto-ohjelman luomista Suomeen (benchmarkkaus muista maista)
- Vaikutetaan valtakunnallisiin pätevyysien/pääsyaatimusten kielivaatimukseen niin, että ne vapautuvat esim. tutkinnon suorittamisen kieli, pätevyyskokeiden kieli

Toimenpiteet

Panostetaan ennakoivasti tarvelähtöiseen koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen

- **Tiivistetään oppilaitos-kunta-yritysyhteistyötä työnantajälähtöisen osaamisen kehittämisen varmistamiseksi**
- **Kehitetään koulutusta vastaamaan paremmin alueen työelämän tarpeisiin - yritykset mukana kiinteässä vuoropuhelussa koko koulutuksen ajan**
- Hankitaan ja toteutetaan erityiskoulutusohjelmia ja innovatiivisia hankintoja, esim. lumirakentaminen, vihreä siirtymä
- Tuetaan työn ja elinkeinon muutoksen edellyttämien koulutusten kehittämistä oppilaitoksissa
- Vahvistetaan työnantajien ymmärrystä tutkintotavoitteisen koulutuksen sisältöjen ohjauksesta valtakunnallisilla tutkinnon perusteilla sekä työnantajien halukkuutta muotoilla opintoja mahdollisilta osin oppilaitosten kanssa
- Hankitaan yksittäisiä koulutuspaikkoja työttömien työnhakijoiden työllistymisen tarpeisiin (esim. vartija, ensiapukoulutus, korttikoulutukset)
- Panostetaan rekrytoiviin koulutusohjelmiin
- Panostetaan yrittäjäkasvatukseen

Kehitetään ja hyödynnetään koulutuksen eri muotoja vastaamaan työelämän tarpeeseen

- **Kehitetään täydennyskoulutuksia ja osatutkintoja**
- **Kehitetään muuntokoulutuksia ja lyhytkoulutuksia**
- **Kehitetään työpaikkoja oppimisympäristöinä ja työssä oppimista**
- **Edistetään mikro-oppimista**
- **Koulutetaan moniala-asiantuntijoita**
- **Reagoidaan ja vastataan nopeasti elinkeinoelämän tarpeeseen ja pilotoidaan suorahankinnalla**
- **Kehitetään ajasta ja paikasta riippumatonta opetusta**
- Tehdään yliaalueellista ja valtakunnallista yhteistyötä hankinnoissa
- Vahvistetaan TKI-toiminnan monimuotoisuutta

Kehitetään tutkintokoulutusta

- **Kehitetään työelämäyhteistyötä etenkin harjoittelujaksojen ja opinnäytetöiden osalta**
- **Lisätään kv-tutkintokoulutusten määrää**
- **Kehitetään opiskelijavaihtoa**
- Kehitetään kansainvälisiä opiskelijavaihtoja
- Kehitetään joustavia opintopolkuja tutkintokoulutuksessa
- Varmistetaan laadukas ammattikoulutus koko Lapissa (esim. opettajavaihdot, etäopiskelu toisiin yksiköihin, harjoitteluvaihdot)

Kehitetään uusia, aktiivisia ohjauspalveluja

- Kehitetään ajasta ja paikasta riippumatonta ohjausta
- Haetaan aktiivisesti ratkaisuja opinnot keskeyttäneille tai väliin jättäneille nuorille
- Tuetaan oppilaitosten (kv-)opiskelijoiden kasvavia tuen tarpeita esim. kieli, kulttuuri, yhteisö
- Uudistetaan Lapin TNO-strategia

Kehitetään koulutusten houkuttelevuutta

- Räätyä löydään koulutusten sisältöjä tehokkaiksi, innostaviksi ja houkutteleviksi osallistujille
- Kehitetään koulutuksen vetovoimatekijöitä
- Kannustetaan pieniä lukioita erikoistumaan ja houkuttelemaan kv-opiskelijoita
- Kehitetään koulutusvientiä

Kehitetään oppilaitosten yhteistyötä

- Kehitetään eteenpäin oppilaitosten välisiä sujuvia siirtymiä
- Selvitetään rajakuntien kanssa yhteistyömahdollisuudet Norjan ja Ruotsin toisen asteen koulutusyksiköiden kanssa

Ylläpidetään jatkuvaa oppimista työuran aikana ja ennakoivasti

- Kehitetään jatkuvan oppimisen tarjontaa (esim. monipuolista täydennyskoulutusta) tukemaan työssä olevan väestön osaamisen kehittämistä
- Jalkautetaan ja tuetaan jatkuvan oppimisen periaatetta työpaikoilla
- Kehitetään jatkuvan oppimisen hakevaa toimintaa työpaikoille
- Osallistetaan työssä olevia oman osaamisensa kehittämiseen ja työn muotoiluun
- Motivoidaan ikääntyneitä (+55) osaamisen kehittämiseen ja sitä kautta työllistymiseen sekä edistetään opiskeluvalmiuksia
- Lisätään eri osaamisen kehittämisen palvelujen (esim. TäsmäKoulutus) tunnettuutta yrityksissä
- Tehdään yhteistyötä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kanssa
- Nostetaan työssä olevien osaamistasoa ja kannustetaan osaamisen päivittämiseen
- Panostetaan yritysten tarpeista lähtevään koulutukseen sisältöjen ja toteutustapojen osalta
- Toteutetaan Lapin jatkuvan oppimisen strategiaa 2021–2025

Tunnistetaan ja kehitetään maahanmuuttajien osaamista ja ohjausta

- Kehitetään välineitä osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen
- Kehitetään yksilöohjausta ja yksilöllisiä jatkuvan oppimisen polkuja
- Rakennetaan englanninkielisiä yrittäjyysopintoja ja yrittäjyyspolkuja
- Kehitetään maahanmuuttajille kohdistettua koulutusta, ml. suomen kielen ja kulttuurin osaamista
- Koulutetaan eri alojen osaajia suomalaiseen osaamistasoon

Kehitetään maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta

- Räätyä löydään kotoutumiskoulutusta alueen tarpeisiin valtakunnallisen opetussuunnitelman pohjalta
- Toteutetaan verkossa kotoutumiskoulutuksia huomioiden sesonkityöntekijöiden kiinnittäminen ja ympärivuotinen työllistäminen

Vahvistetaan työnantajien osaamista työn muotoiluun

- Tuetaan työnantajia työn tekemisen tapojen (työn muotoilu) ja osaamisen uudistamisessa
- Tuetaan kansainvälistyviä yrityksiä ja työyhteisöjä monikulttuurisuuteen liittyvällä koulutustarjonnalla (mm. Talent Hub -toiminta)
- Kehitetään osaamista työmarkkinoiden muutoksesta ja vahvistetaan osaamista toimeksiantosuhteiden yleistymisestä työn sijaan (osaamisen ostaminen, työpanoksen myyminen)
- Tuetaan yrityksiä työn murroksen ja hybridityön tekemisen edellytysten parantamisessa

Kehitetään osaamista tärkeistä ajankohtaisista teemoista

- Lisätään osaamista työn muutoksesta, uusista ammasteista ja kuluttajakäyttäytymisen vaikutuksista uusiin ammatteihin
- Edistetään vihreää siirtymää kaikilla toimialoilla
- Vahvistetaan osaamista digitalisaatiosta, automatisaatiosta ja robotisaatiosta ja niiden etenemisestä työpaikoilla
- Huolehditaan koulutuksen mukana pysymisestä digiloikassa

Luodaan osaajille muualta Suomesta polkuja osaamisen kehittämisen kautta töihin Lappiin

- Tarjotaan joustavaa osaamisen hankkimista (opinnot muualta, mutta johtaen työpaikkaan Lapissa)
- Järjestetään täydennyskoulutusta ja lisäosaamista osaajille muualta Suomesta sesongit huomioiden

Tuotetaan alueellista ennakointitietoa työelämän osaamistarpeista ja ennakoidaan koulutustarpeita

- Tunnistetaan ennakointityössä osaamistason nostoon liittyviä tarpeita ja luodaan niihin koulutuskokonaisuuksia
- Huomioidaan JOTPA (Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus) toimenpiteissä mm. koulutustoiminnan rahoittaminen, alueen koulutustarpeiden viestiminen valtakunnan tasolle
- Suunnitellaan koulutuspaikkoja koulutuksen järjestäjien ja aluekehittäjien yhteistyönä

VETOVOIMA

HAASTEET

Kilpailu osaavasta työvoimasta on kovaa koko maassa ja myös kansainvälisesti Uusien yritysten houkuttelu alueelle on haasteena
Työn ja vapaa-ajan yhdistäminen ei ole mahdollista siinä määrin, että Lappi houkuttelisi harrastusmahdollisuuksilla muuttajia
Moni työ on sesonkiluonteista
Lapin kansallinen markkinointi työvoiman houkuttelun näkökulmasta on vähäistä

Toimenpiteet

Viestitään laajasti Lapin työmahdollisuuksista

- Viestitään valmistuville opiskelijoille työmahdollisuuksista Lapissa
- Hyödynnetään koulutuksen mahdollisuuksia (verkkokoulutus) tavoittaa ihmiset kaikkialta
- Levitetään hyviä kokemuksia ja tarinoita

Toteutetaan työvoimapulan mukaisia kohdennettuja kampanjoita

- Tunnistetaan houkuteltavat kohderyhmät työnantajien osajatarpeiden perusteella ja kohdistetaan houkuttelua kohderyhmille myös työperäisen maahanmuuton osalta
- Toteutetaan tapahtumia (mm. digitaalisesti) kotimaassa ja muualla hyödyntäen Lappi-brändiä
- Toteutetaan systemaattista yhteismarkkinointia oppilaitosten yhteishaku/opiskelijahakukampanjoissa kohdennetusti (esim. Hki-Tre-Turku) konkreettisin työpaikkalupauksin

Kohdennetaan toimenpiteitä erilaisille kohderyhmille osaajien houkuttelussa

- Kohdennetaan kampanjoita esim. pohjoissuomalaisiin potentiaalisimpana muuttajaryhmänä
- Vahvistetaan osajamarkkinointia ja potentiaalisten muuttajien Lappi-kuvaa
- Houkutellaan nuorta työkäistä väestöä asumaan ja perustamaan perheensä Lappiin
- Houkutellaan yrittäjiä ja yrityksiä sijoittumaan Lappiin

Houkutellaan kansainvälisiä osaajia

- Kehitetään toimiva lappilainen kansainvälisten rekrytointien malli (rakenteet, kanavat, työkalut)
- Kehitetään digitaalisia palvelualustoja ja hyödynnetään tekoälyä osaajien houkuttelussa
- Rakennetaan toimintamalli houkuttella Lappiin ulkomaalaisia opiskelijoita, joilla on tavoitteena elämä Lapissa
- Houkutellaan ulkomaalaisia start up -yrityksiä Lappiin (Lappi toimintaympäristönä sekä käytännön tukitoimet ja työkalut yritysten tueksi)

Kehitetään yritysten yhteistyötä osaajien houkuttelussa ja sesonkityössä

- Edistetään alueellista ja valtakunnallista yritys yhteistyötä
- Kehitetään yhteistyöllistämisen keinoja ja osajapoooleja

Parannetaan lappilaisten työnantajien ja yritysten työnantajakuvaa

- Kirkastetaan yritys viestintää työnantaja- ja työntekijäimagojen näkökulmasta
- Tehdään yrityksille tunnetuksi palveluja, joilla edistetään työnantajakuvan parantamista, yritysten houkuttelevuutta sekä yritysten rekrytointiosaamista
- Lisätään positiivista työnantajaviestintää nuorten kohderyhmälle
- Kehitetään työnantajien taitoa hyödyntää Lapin vetovoimatekijöitä (esim. luontoarvot)

Kehitetään Lapin vetovoimaa ja hyödynnetään sitä osaajien houkuttelussa

- Profiloidaan Lappia modernina ja monipuolisena työskentelyalueena, jossa mahdollisuus elää sekä kaupungissa että maalla. Hyödynnetään Lapin luontoarvoja
- Kehitetään aluemarkkinointia ja mielikuvaa "työvoimareservistä" mahdollisuuksien Lapiksi
- Vahvistetaan markkinointia Lapista asuinpaikkana (infra, peruspalvelut, päiväkodit yms.) ja hyödynnetään kokemuksellisia onnistumistarinoita
- Osallistetaan lappilaiset vetovoiman edistämiseen: paikallisuus, vastaanottavuus, oman työyhteisön työhyvinvoinnin edistäminen
- Huomioidaan koulutushankinnoissa Lapin houkuttelevuus markkinoinnissa
- Profiloidaan Lappia houkuttelevana paikkana opiskella

Tehdään alueellista yhteistyötä alueen veto- ja pitovoimaisuuden kehittämisessä

- Panostetaan alueen yhteismarkkinointiin, kohdennettuihin kampanjoihin, viestintään ja tapahtumiin
- Kehitetään ja ylläpidetään koordinaatiota ja tiedonvaihtoa osaajien houkuttelussa ja edistetään sujuvaa siirtymistä vetovoimatekijöistä pitovoimatekijöihin

- **Vahvistetaan osaaja- ja asukasmarkkinointia Lapin brändityössä**
- **Toteutetaan Lapin brändityön kokonaisvaltaista seurantaa ja kehitetään sen perusteella brändiä**
- **Lisätään positiivista viestintää lappilaisista asettautumispalveluista ja kehitetään asettautumispalveluja**
- Kehitetään yhteinen digitaalinen alusta, jossa jaetaan tietoa Lapin työpaikoista, asumisesta jne.
- Hyödynnetään yritysten ja investointien houkuttelun ja osaajien houkuttelun välisiä synergioita
- Vahvistetaan peruspalveluita ja niiden viestintää
- Kehitetään uutta yrittäjyyttä luova toimintamalli, joka tasapainottaa Lapin demografisia piirteitä synnyttämällä uutta elinkeinoa, jatkojalostusta, naistyöpaikkoja ja korkeakoulutettujen työpaikkoja

Panostetaan "hakuvoimaan" kuntien ja koko Lapin yhteistyöllä

- Toteutetaan esim. kunnan- ja kaupunginjohtajien uusien muuttajien ja muuttoa pohtivien infotilaisuuksia hybriditoteutuksena
- Toteutetaan systemaattista kohdemarkkinointia poismuuttaneille vastavalmistuneille työpaikkalupauksen kera

Tehdään yhteistyötä Lapin ulkopuolelle

- Tehdään yhteistyötä muiden alueiden kanssa osaavan työvoiman houkuttelussa (kausityöntekijät, osaajien liikkuvuus) esim. TE-toimiston, koulutuksen järjestäjien ja lappilaisen yhteisrekrytoinnin kautta
- Laajennetaan Lapin ekosysteemiä ennakkoluulottomasti toimijoihin, joilla on mahdollisuus tavoittaa henkilöstöä muualta Suomesta ja globaalisti

Edistetään monipaikkaista työtä, elämistä ja opiskelua Lapissa

- **Edistetään monipaikkaisen työn ja etätöiden mahdollisuuksia**
- Mainostetaan loma-asuntoja erityisesti etätöntyöntekijöille matkailusesongin ulkopuolella
- Hyödynnetään monipaikkaistuvan työn erilaisia mahdollisuuksia (esim. etänä Lapista ja Lappiin)

PITOVOIMA

HAASTEET

Ollakseen kilpailukykyisiä, työnantajien tulisi panostaa enemmän työoloihin, palkkaukseen ja työhyvinvointiin
Perheiden tarvitsemia palveluja ei ole Lapissa riittävän kattavasti saatavilla
Työt ovat sesonkiluonteisia monilla aloilla, mikä voi heikentää niiden houkuttelevuutta
Kv-opiskelijoiden työllistymismahdollisuudet ovat muita työnhakijoita heikommalla
Asettautumispalveluja ei ole riittävän kattavasti käytössä ja niiden sisällöissä on vielä kehittämistarpeita
Työmahdollisuudet puolisoille ovat rajallisia

Edunvalvonta-asiat

- Alueen kehittäminen ja kuntien elinvoiman lisääminen
- Koulutuspalvelun (KOPA) mallin edelleen kehittäminen palvelemaan pienten paikkakuntien osaamisvajetta/työntekijäpulaa
- Mahdollinen nuorten kouluttajille tulossa oleva korotettu koulutuskorvaus

Toimenpiteet

Kehitetään lappilaisten yritysten pitovoimaa

- Kehitetään työpaikkojen joustavuutta, perheystävällisyyttä ja työhyvinvointia
- Parannetaan yritysten positiivista työnantajakuvaa
- Kehitetään systemaattisesti johtamis-, esimies- ja alaitaitoja työpaikoilla

Yhdistetään osa-aikaisia kausitöitä kokoaikaisemmaksi ja ympärivuotiseksi

- Lisätään yritysten keskinäistä yhteistyötä pitovoiman lisäämiseksi sekä kokoaikaisesta ja ympärivuotisesta toimeentulosta huolehtimiseksi
- Sitoutetaan kausityöntekijöitä ja pendelöijä Lappiin
- Kehitetään moniosajuuksia

Kehitetään keinoja kiinnittää etätöläiset Lappiin pysyviksi asukkaiksi

Tuetaan perheiden kiinnittymistä Lappiin

- Tuetaan integroitumisen vahvistamiseksi puolison työllistymistä tai opiskelua toisen puolison työllistyessä alueelle
- Lisätään perhe-elämän ja työn yhteensovittamisen mahdollisuuksia esim. kouluttamalla kuntia ja julkisia organisaatioita perheystävällisyyden huomioimisen käytäntöihin
- Lisätään yhteisöllisyyttä puolison ja perheen tukemiseksi
- Kehitetään peruspalvelujen saatavuutta yhden luukun periaatteella (päiväkodit, koulut ym.)
- Panostetaan sosiaalisesti kestävä talouden edistämiseen: väestön hyvinvointi, arjen turva, osallistavat työmarkkinat

Sitoutetaan opiskelijoita Lappiin opintojen aikana panostamalla integroitumista tukeviin toimenpiteisiin

- Lisätään harjoittelumahdollisuuksia Lapissa
- Sitoutetaan työpaikkoja työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen ja oppisopimustyönantajaksi
- Pidetään verkko-opiskelun lisäksi yllä lähiopiskelua opiskelijoiden kiinnittämiseksi Lappiin
- Toteutetaan työpajoja opiskelijoille heidän toiveista, intentioista ja tavoitteista jäädä Lappiin
- Tuetaan opiskelijoiden muuta integroitumista jo opiskeluaikana (kulttuuri, yhteisöt jne.)
- Kehitetään ja resursoidaan ohjauspalveluja työnhakuvalmiuksista ja työelämäyhteyksistä valmistumisvaiheessa oleville alueelle integroitumisen edistämiseksi

Kehitetään maahanmuuttajien asiakaslähtöisiä kotoutumispalveluja

- Kootaan asiakaslähtöiseksi palveluekosysteemiksi erillisiä siiloutuneita palveluita
- Kehitetään asettautumispalveluja pilotointien pohjalta, international house -tyyppisiä toimipisteitä ja ammattitaitoista henkilökuntaa maahanmuuttajien asiakasryhmille
- Tehdään yliaalueellista yhteistyötä (esim. omakieliset yhteiskuntaorientaatiot) ja ohjataan valtakunnallisiin palveluihin
- Osallistetaan yhteiskuntaa enemmän mukaan asettautumispalveluihin, kielikoulutuksiin ja työyhteisövalmennukseen

Panostetaan kansainvälisten työntekijöiden kiinnittämiseen Lapin työmarkkinoille

- Kannustetaan työpaikkojen monikielisyyttä mm. kääntämällä työturvaohjeet usealle kielelle
- Tuetaan integroitumisen vahvistamiseksi puolison työllistymistä tai opiskelua toisen puolison työllistyessä alueelle
- Hyödynnetään työpaikkasuomi-koulutusta ammattisanaston ja työhön kiinnittymisen tueksi

Sitoutetaan kansainvälisiä opiskelijoita Lappiin panostamalla integroitumista tukeviin toimenpiteisiin

- **Integroidaan kv-opiskelijoita osaksi paikallisia yhteisöjä esim. yrityskummitoimintaa edistämällä**
- **Panostetaan kv-harjoittelijoiden kiinnittämiseen Lapin työmarkkinoille**
- **Edistetään sitoutumista harjoittelujen ja harrastusten kautta (esim. harrastusten eri kielisillä markkinointimateriaaleilla, kv-yritysten mukaan saamisella harjoittelupaikka-hankkeeseen ja vaihto-oppilastoiminnan kummitoiminnalla)**
- **Tarjotaan työnantajille käytännön tukea harjoittelijan perehdyttämiseen**
- Toteutetaan kv-opiskelijoille kieleen ja kulttuuriin liittyviä toimenpiteitä, joissa TNO-palvelut ovat keskeisessä osassa
- Tuetaan kv-opiskelijoiden osalta 2. asteen koulutuksia, joiden opiskelijat jäävät todennäköisemmin Suomeen

INFRA

HAASTEET

Hyvätasoisia asuntoja ei ole riittävästi saatavilla työntekijöille
Huonot julkiset liikenneyhteydet vaikeuttavat työssäkäyntiä
Nopeissa ja kattavissa tietoliikenneyhteyksissä on puutteita

Edunvalvonta-asiat

- Konkreettiset ratkaisut asuntohaasteeseen (ARA, sijoittajat)
- Tarjolla tarpeeksi houkuttelevia asuntoja tai tontteja muuttajille
- Ratkaisut päätöksenteon esteisiin, esim. kunnan asuntojen tarjoamiseksi muuttajille
- Toimivat nettiyhteydet joka paikkaan

Toimenpiteet

Löydetään ratkaisuja asuntohaasteisiin

- Edistetään innovatiivisia asumisen ratkaisuja yhdessä rakennuttajien, sijoittajien ja työnantajien kanssa
- Toteutetaan laaja asuntoselvitys: Lapin nykyinen asuntokanta ja tulevaisuuden tarpeet peilattuna työvoimatarpeeseen
- Nostetaan asumisen tasoa
- Nivotaan asuminen osaksi palvelupaketteja, joilla houkutellessa Lappiin töihin

Huolehditaan nopeista ja kattavista tietoliikenneyhteyksistä

Edistetään monipaikkaisen ja etätöiden mahdollisuuksia

- Luodaan yhteistyöskentelytiloja ja kohtaamispaikkoja
- Hyödynnetään ratkaisussa työn murrosta

Kehitetään maaseudun investointiratkaisuja

Kehitetään julkista liikennettä taajama-alueiden ulkopuolella

Huolehditaan kattavista palveluista ympäri Lappia